

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnyclm: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 480 Lel.

Fél évre ... 240 Lel.

Negyed évre ... 120 Lel.

Havonta ... 40 Lel.

Hirdetések díjszabás szerint

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 2 lel, vasárnap
3 lel. Bucurestiben 50 banival
több.

„Nemrománok.”

A fascizmus gondolatát újabb rendszerint összetévesztik az antiszemitizmus gondolatával. A fascizmus ma még igen fiatal hajléka a világpolitikai konstellációnak és ennek tudható be talán, hogy nincs mindenki tisztában a fascista ideológiával. Ujabban maga Mussolini olasz miniszterelnök, a fascizmus megteremtője és energikus harcosa, szolgált felvilágosítással a mindenáron félremagyarázni akaróknak és ez a felvilágosítás egyben formális távoktatás is a fascizmusból. Mussolini nyilatkozatából, amely ezuttal az egész forrongó Európához intéződött, kitűnik, hogy a fascizmus nem harcol vallásfelekezetek ellen, nem idézi fel pillanatra sem a közérzék intolenciáját és nem fecsérel idejét avult ócskaságok felfrissítésével. Nem. A fascizmus kifejezetten nemzeti irányzat, amely hatalmas energiájával és széles propagandájával az erőszakosan tért hódítani akaró internacionalizmus ellen vette fel a kíméletlen harcot.

A Közlöny tegnapi számában autentikus nyilatkozat látott napvilágot Savu Konstantin volt Ramarai képviselő, és az Aradon most megindult fascista organum szerkesztőjének szájából. A fascista lapszerkesztő kifejté pártja programját, amelynek célja: „a tisztességes közvélemény megteremtése, harc a korrupció és az idegenek ellen.” Olyan célok ezek, amelyek minden jószándékú emberben szimpátiát kelthetnek fel a fascizmus iránt. Egy olyan hatalmas megnövekedett államban, mint Románia, a legtermészetesebb államérdek megteremtése a tisztességes közvéleményt és létérdek kiirtani a korrupciót. Az idegenek elleni harc sem ellenzónes Savu Konstantin beállításában, amikor az idegenek alatt az földieket érti, akik az utóbbi időkben ijesztő mértékben surrantak be Romániába, mert itt előnyösnek tartják a konjunkturát, árdragítanak, harácsolnak, legitim úton, de immorális módon, vagyonokat szereznek és ha megszédik magukat, tovább állanak. Rokonszenves a fascista szerkesztőnek még az a megállapítása is, hogy Románia minden gazdagsága csak azoké lehet, akiket ide mult és tisztesség köt.

Van azonban az említett nyilatkozatnak egy része, amely hozzá szólást kíván. Azt mondja ugyan is Savu Konstantin, hogy „a Romániában élő kisebbségeket mi nemrománoknak nevezzük.” Ez a kifejezés nem szerencsés. A háború előtti Németországban, de főleg a feloszlott Osztrák-Magyar Monarchiában az uralkodó faj mellett nagyszámúan éltek kisebbségek,

akkor nemzetiségek. Senkinek se jutott eszébe azonban Németországban a lengyeleket „nemnémeteknek” és Ausztriában vagy Magyarországon a tótokat, románokat, szerbeket, vagy horvátokat „nemosztráknak” vagy „nemmagyarnak” nevezni. Minden népfajt vagy nemzetiséget saját neve szerint hívtak. Valami hallgatóság tagadás van ebben a kifejezésben: „nemromán.” Mintha kétségbevonható lenne az a tény, hogy a Romániában élő magyarság és németiség nem lenne egyenrangú a románssággal. Az ittélő kisebbségek nem jöttek, konjunktúraleső, árdrágító és hirtelen meggazdagod-

ásra ideözömlő improduktív elemek, hanem békésszándékú, javakkal bíró, adófizető, katonáskodó és az állam terhelt viselő, saját nyelvükön beszélő polgárok. A mai megnagyobbodott és új életet élő Romániában nem lehet a kisebbségeket bizonyos gyűjtőfogalmak alá szorítani, hanem kijár nekik a tisztességes elnevezés, hogy Romániában élő magyarok, németek.

És ezekből a kisebbségekből bizonyára sok hívet fog nyerni a román fascizmus, ha valóra váltja programját: megteremti a tisztességes közvéleményt és kiirtja a korrupciót.

A külügyminiszter az orosz kérdésről.

(Megcáfolja az orosz-román politikai összeköttetés híreit. Szigorúan megbünteti a kormány a földosztással visszaélőket. — Fogházbüntetés fenyegeti a sztrájkra készülő tanítóságot.)

Bucurestiből jelentik: Duca külügyminiszter ma nyilatkozat adott a sajtó számára az Oroszországgal folyó tárgyalások ügyében. Ezzel kapcsolatban megcáfolta azokat a híreket, amelyek a tárgyalások politikai jellegéről szólnak.

— Mindez csak kitalálás — mondotta a külügyminiszter, — mert a román delegáció szigorúan

megszabott mandátummal indult el a tárgyalások színhelyére. Az sem igaz, hogy a tanácskozások során a moszkvai kincsek ügyét, vagy Besszarabiának Romániához való csatlakozásának elismerését szóba ejtették volna. Ezekben a kérdésekben a román kormány már régen kifejtette álláspontját. Ismétlem és hangsúlyozom, hogy a tárgyalások programja

nem terjed ki a politikai kérdések megvitatására.

Azok a hírek is valótlanok, bdr. mennyire is óhajtlák egyesek, hogy a szovjettel a normális viszonyt felveszük és az Oroszországgal való szabad közlekedést engedélyezzük. Mindezen kérdések szóba sem kerültek a tiraspoli tárgyalások alkalmával, amelyek kizárólag az árucserére vonatkozó szerződés megkötésére irányulnak.

Bucurestiből jelentik: A Dimineata kormányköréből nyert felhatalmazás alapján megcáfolja egyes lapok azon híreit, hogy a földosztás alkalmával történt viszályok ügyében indított vizsgálat lefolyására bizonyos egyének pressziós befolyást gyakoroltak. Mindezen hírekkel szemben a kormánynak eltökélt szándéka a büntető szigorú meghíttatése és már előre kijelenthető, hogy amennyiben történtek is intervenciók, azok nem fogják befolyásolni a vizsgálatot.

Bucurestiből jelentik: Dicescu, az alkotmányreform parlamenti előadója az oktatáspolitikai esetleges lemondása ügyében kijelentette, hogy a tisztviselői pragmatika szerint az együttes, vagy egymást követő lemondások sztrájk jelleggel bírnak és ezt a deliktumot

A Pompadour márkinő.

(A budapesti fővárosi Operettszínház bemutatója.)

(Budapestről írják.) Pompadour asszony bevonult Budapestre. A Fővárosi Operettszínház nyitotta meg előtte kapuját a bevonulás diadalmas, külsőségeiben pompás és bensőségeiben meleg volt.

Bevonult Budapestre és Pompadour asszony, aki a librettista beállításában kifáradt a politikai intrikákban, a melyeknek szálai mind az ő kezébe futnak össze és egy kis léha mulatozás után vágyik. Inkognitóban olmagy egy montmartrei mulatóba komornájával együtt. A cél igen egyszerű: ki akar rugni a hámból. A mulatóban megismerkedik egy fiatal vidéki nemessele, aki időközönként feljár Párisba mulatni. Kitűnő hangulatban töltik el az estét és egymásba szeretnek. Pompadour asszony megszédül kisére, nem akarja elhagyni a fiatal nemeset, magával viszi tehát palotájába. Mindez persze nagy titokzatosan történik és hogy a nemes ur Pompadour közelében maradhasson, katonaruhába bújk és mint őrt álló feljeszt szolgálatot szerezemese ajtaja előtt. De ott van a palotában Calico is, a nép költője, aki Pompadour komornájánál van és

dekelve. Calico egyelőre verselni tanítja szerelmesét. Közben feljön Párisba Pompadour féltésére, vidéki előkelő fiatal asszony. Az asszonyka elpanaszolja Pompadournak, hogy a férje elhanyagolja őt, állandóan Párisba jár mulatni, sőt össze is vezett vele. — Pompadour vállalkozik rá, hogy kibékíti a fiatalokat, anélkül, hogy tudná, ki is az asszonyka férje.

Estére Pompadour hálószobájába rendeli a fiatal nemeset, de a komorna is randevut ad urője lakosztályába Caliconak. Midőn a komorna hallja, hogy urője jön, megretten és elrejtí Calicot egy nagy ládába, melyben Pompadour XV. Lajos titkos írásait, nemkülönben az összes politikai okmányokat őrizi. Mikor Pompadour vissza akar már vonulni szerelmével a hálószobába, váratlanul megjelenik XV. Lajos, a király. Tudomására adta Pompadournak, hogy nála akar maradni, majd be nyit a hálószobába, ahol legnagyobb meglepetésére ott látja — saját hálóköntösében a fiatal nemeset. Képes jelenet következik most, a király elfogatja a fiatal nemeset és dühösen eltávozik. Pompadour megtudja, hogy a király halálra ítélte szerelmét. Feleketül visszaküldi a királynak összes íratait, intézze el ő maga. A már-

már tragikusra forduló cselekmény végre is a király dolgozószobájában tisztázódik, ahol először is Calico kibújk a titkos okmányokkal teli nagy ládából, a melyet időközben teljesen áttanulmányozott. Pompadour kiszabadítja a fiatal nemeset, akiről csak most derül ki, hogy Pompadour féltésére a férje, a király megbékült és Calicot kinevezi udvari költőnek. Calico elveszi feleségül a komornát s a fiatal pár is boldogan távozik.

Ezt a színes mesét káprázatos és pompás díszletezéssel előadja a fővárosi Operettszínház. Azaz, hogy pompás csak a második felvonás: viszont stílusos az első és valami egészen új a harmadik. A harmadik felvonásban ugyanis fekete körfüggöny fogja körül a színpadot és ennek aljában van a színpad magassága diszlet, amelynek közepén áll az óriási baldachinos trónus. A trónszék körül a Lajos királyi trónusánál: sárga selyemből a szövés és a selyem aranyozású a váza. Nagy hermelinüggöny zárja el ezt a trónost, amely impozáns és megragadó. Ez a diszlet Szabolcs Ernőnek, a zsemmális rendezőnek a műve: abszolút újszerű s a legutóbbi évek legötletesebb, legérdekesebb díszlete. A díszletek mellett a szenzációs toalettek adják meg az operettnek

fogházbüntetéssel sújtják.
Kijelentette továbbá, hogy bármennyire is szíven viseli a tanításág

kéreimeit, minden anarchisztikus mozgalommal szemben a törvényadta jogok alapján fog eljárni.

Városközi román szintársulat.

(A temesvári főpolgármester érdekes terve.)

(Saját tudósítónktól.) Dr. Gheorghevi Lucian, Temesvár város főpolgármestere igen érdekes tervet dolgozott ki, amely szerint megoldható lenne az erdélyi román színházi előadások kérdése. Ez közserint tudvalevőleg egyedül Clujon (Kolozsváron) van állandó román színház, míg a többi városokban időnként vendégszerepelnek egy-két napon keresztül alkalmi román szintársulatok. A főpolgármester tervét már illetékes fakörök elé terjesztette, és azt reméli, hogy a közeljövőben jóvá is hagyják és a kiviteléhez lehet fogni. A terv szerint Temesvár székhellyel alapítandó meg a román nemzeti színház társulatát. A város a szintársulat tagjainak jutányos áron szerezne lakást és ételmezést és ezzel is hozzájárulna a színház fenntartásához.

A szintársulat szeptemberben és októberben Temesváron tartana előadásokat, novemberben Aradon, decemberben Nagyváradon, januárban és február első felében Szatmáron, Nagykárolyban, Nagybanján és Máramarosszigetén, közben kisebb a közelben levő városokat is meglátogatná, azután ismét Nagyváradra és Aradra 3-4 heti vendégszereplésre és áprilisban Temesvárra térne vissza. A nyári hónapokban pedig Buziáson és Herkulesfürdőn tartana előadásokat a társulat. Arad, Temesvár és

Nagyvárad és a többi nagyvárosoknak minősített város évenként 500.000, a kisebb városok 50 ezer lejell járulnának hozzá a fenntartáshoz, míg az államot a terv szerint 3 millió szubvenciót kérnének.

A román színház legmagasabb helyára 25, a legalacsonyabb 5 lej lenne. Ezzel a tervvel kapcsolatosan vették tervbe, hogy a városi zenekonzervatóriumban ének-tan-szakot létesítsenek és városi zenekart állítsanak fel Temesváron.

Irodalom, művészet

Aradi zenei program.

Mire készülnek a Filharmonikusok.

(Saját tudósítónktól.) Arad város zenei közönsége mindenkor nagy érdeklődéssel tekintet a Filharmonia Egyesület működésére. Ez a magas színvonalon álló zenei kulturintézmény igazán hervadhatatlan érdemeit szerzett a zenei élet fejlesztése terén és nem csak Aradon, hanem egész Erdélyben mindenkor eseményszámban ment egy-egy nívós műsoru koncertje.

A Filharmonia Egyesület december 8-án lép először ebben a szezonban a közönség elé. Ebből az alkalomból érdeklődtünk dr. Mandl Vilmos ügyvédnél a Filharmonia Egyesület elnökénél a filharmonia-

ni — ügyetlen, sőt nem egyszer izléstelen eltorzításban adja történelmi keretbe öltöztetve Pompadour asszonynak egyik szerelmi kalandját. A történelmi levegőből vajmi kevés maradt meg az attrakciókkal telefontomított operettben, mindössze Fedák Sári korhű toalettjei emlékeztetnek arra, hogy ennek az operettnek a történelemhez is van valami köze. A komoly kritikát nem tévesztheti meg a külső dekoratív hatás, de kénytelen megállapítani, hogy az operettnek kevés köze van a műveltséghez és izléshez, de egyúttal kénytelen elismerni azt is, hogy a bemutató előadás közönségének az operett határozottan tetszik. „Az Ujság” kritikusa megállapítja, hogy Fall muzsikája könnyed, szellemes és elegáns zene, amely elbódít a publikumot. A „Pesti Napló” szerint a zene csupa ölet és gazdagság. Szinte offenhachi könnyedséggel hűmörösközik a melódiák s Fedák művészi pályájának egyik legjelentékenyebb állomásához jutott. — Biller Irénről megígyzi a kritika, hogy kis szerepében csillogtatta kedves humorát. A „Magyarország” kiemeli azt, hogy a bemutató közönsége lelkesen és zajosn ünnepelte Fallt s Fedák alakítását felülmúlhatatlannak minősíti. A lap szerint Biller elég ügyes táncos, sűrű kiszólásaival szolgált rá a sok tapsra. A „Pesti Hírlap” kritikája úgy látja, hogy Fall ifjú erővel komponálta meg a zenét, amely olyan, mintha a szerző most buzdulna neki első nagy lendülettel a muzsikának. A sikerért Fedáké a teljes elismerés — írja a lap — s Biller Irén egyéni bájaival ért el hatást.

azt a keretet, melyet schol másutt nem kapott meg. A Pompadour előadásának kiállítására háromszáz milliójába került a színháznak s ebből az összegből kétszáznegyven millió esik a toalettekre, melyek közül ezeket kell külön följegyeznünk:

Fedák Sári belépője az első felvonásban: rózsaszín selyem krinolin, fehér virágokkal s a hozzávaló sámszín-selyem köpenyvel. — Biller Irén első ruhája: szilvavörös krinolin, rózsaszín szalagokkal, rózsavörös veloursifon köpenyével. A kórus az első felvonásban: Csupa stilizált krinolin, a francia trikolor színeiből összeállított ruhák, amelyek a fináléban egy mozdulatra hirtelen megváltoznak és az improvizált farsangi menet grizettjei trikós katonákká változnak így.

A második felvonásban Fedák Sárinak három ruhája van. Egy fekete, arannyal díszített krinolin; egy lila pánbárony lovaglóruha és a híres József-kuplóhoz Putifárné ruhája stilizálva, díszesen és gazdagon. Biller Irén ruhája ebben a felvonásban: egy tengerzöld krinolin, virágos brokát tunikával, amelyben szédítő — marionettszerű — babatáncot jár Halmay Tiborral. Azután egy kubista-motívumokból fölépített ruha, amelyben a kubista-táncot járja. Ez a tánc ezuttal valami be Budapestre: Biller Irén és Halmay Tibor előtt soha senki sem táncolta még pesti színpadon.

A Káprázatosan kiállított operett, amely zeneileg tele van friss ötletekkel, szövegrészeiben — a mint a közölt tartalomról is kitű-

lik — kasok idej programja felől. Dr. Mandl a következőket mondotta:

Egyesületünk az idén nagyobb nehézségekkel küzd mint valaha. Zenekarunk nem rendelkezik oly zenészekkel, akik a fuvós hangszerket kezelnék. Mindaddig nem sikerült a legnagyobb erőfeszítések dacára a hiányokat pótolni. Azonban szünetelni nem akarunk, így kamarazenét fogunk előadni és minden hangverseny keretében leg alább egy szólistát fog fellépni. Ez a programunk még fuvósokat sikerül szerezni. Előnye a vonósszenekari hangversenyeknek az, hogy a vonósokat még intenzívebben képezzük ezáltal. A vonósszenekar jelenleg 40 tagból áll. Ebből prim-hegedű 12, másodhegedű szintén 12 van. Az első hangverseny a december 8-iki kvartett Unger Mór, Leitner Kálmán, Deák Béla és Mittermüller József részvételével. Tervbe van véve január közepére egy vonósszenekari hangverseny, amelyen egy szólistának is szerepelni fog.

* Az aradi színház műsora. Csütörtökön: Kisasszony férje. Sugár Teri fellépéssel. (A bérlet.) Péntek: Kisasszony férje. Sugár Teri fellépéssel. Szombaton: Varázskeringő, operett-repriz. Vasárnap délután: Asszonyok boldogja. Este: Három a kislány (Bérletszünet.)

* A temesvári színház heti műsora. Csütörtökön: Gyöngyvirág-kisasszony. (Bemutató.) Pénteken este, szombaton délután és este: Gyöngyvirág kisasszony. Vasárnap 3 órakor: Marinka, a táncosnő, 6 órakor: Tajfun, 9 órakor: Bajadér.

* Az Arany János-társaság matinéja. A temesvári Arany János-társaság vasárnap délelőtt fél tizenegyre a városi színházban matiné tart, amelynek nívós műsora lesz. Jánosy Dezső értekezést tart. Dr. Hajdu Frigyes Kosztolányky István kolozsvári költő néhány költeményét adja elő. Dr. Horváth József történelmi-hölcséleti tanulmányát olvassa fel. Be fogják mutatni Uhlyarik Bélának „Az eleven árnyék” című monodrámaát, amelynek egyetlen szerepét Fekete Mihály színigazgató játssza. A társaság szívesen lát vendégeket a matinéra, amelyre belépődíj nincsen.

* Aradi színházi hírek. „Kisasszony férje” vigjáték Sugár Terivel. Drégely Gábor poetikus, csupa szélemmel megírt vigjátékának csütörtöki reprize bemutató jelleggel bír Aradon, mert üdonságot is réglen készítettek elő ennyi lelkesedéssel. A vigjáték fő női szerepében a már is rendkívül népszerű Sugár Teri egyik leghíresebb szerepében látja viszont az aradi publikum. Az ünnepeit művész az ezuttal az előadás folyamán egy szép dalat is elénekel és önmagát kíséri zongorán. Sugár Terinek méltó partnerei lesznek Harmath Jolán, Jávör, Sereghy, Győző, Darvas. Az előrelátható óriási sikerre való tekintettel péntekre is a Drégely vigjátékot tűzte műsorra a színház igazgatósága. — Varázskeringő. A leghíresebb Strauss operettet a Varázskeringő eleveníti fel szombaton a szintársulat. Horváth Mici és Barikó. Itus a két primadonnaszerepben, Huszár Károly, Tibor Lóri, Győző, Selmezy egytől-egyig hálás szerepben gondolkodnak arról, hogy a Varázskeringő ez alkalommal se tévessze el hatását a közönségre. Vasárnap délután először megy délutáni mérsékelt hely-árak mellett az „Asszonyok boldogja”, ez a mulatságos és kedves

operett Balogh Bőskével, Szeghő Lilivel, Gömöri Emmával, Tompával, Selmezyvel. Vasárnap este hosszú szüneteltetés után a diadalmas multu „Három a kislány” nagy operettet elevenítik fel parádés szereposztásban.

Nagy vasúti katasztrófa.

(Pozdorjává zuzott munkásvonat — Négy halott számos sebesült)

Bucurestiből jelentik: Tegnap délelőtt Pascani állomáson egy tehervonat összeütközött egy munkásokkal zsúfolt személyvonattal. A hatalmas erejű összeütközés következtében számos kocsi pozdorjává tört. A romok alól négy halottat és számos sebesültet emeltek ki. A pályatest megrongálódása következtében a forgalom hosszú ideig szünetel. E miatt cernovici személyvonat óriási késéssel érkezett meg a fővárosba. Az anyagi kár óriási. Szigorú vizsgálatot indítottak az összeütközés okának kiderítésére.

Aradi művész sikere.

(Budapesti lapok Unger Ernőről)

(Saját tudósítónktól.) Egy nagyszerű ivben fölfelé lendülő zenei karrier újabb jelentős állomáshoz érkezik hír Aradra, amely egy Aradról elindult fiatal muzsikusi értékes sikeréről számol be. A legtekintélyesebb budapesti sajtóorgánusok meglehetősen hangosan emlékeznek meg Unger Ernő szerepléséről, amely ezuttal a karmesteri elnevelésen hozott számára megérdemelt ünneplést. Unger Mór aradi zenetanár fia Unger Ernő és mint zongoraművész tette először ismertté a nevét Aradon és idegenben. Rövidesen bebizonyosodott, hogy éppen anyai lendülettel és biztossággal kezeli a dirigensi pálcát is, mint az aradi filharmonikusok vezénylője: Unger Mór. Vannak nüanszok már, amelyekben a tanítvány tulajdonosja a mestert, a fiú az apát, de ez az apának és a mesternek csak büszkesége. Unger Ernő 23 éves, elismert kitűnő zongoraművész, a budapesti Zeneművészeti Főiskola tanára és a Hangversenyegyesület zenekarának karnagya. A Hangversenyegyesület most tartotta Budapesten bemutatókoncertjét, amelyen a zenekart Unger Ernő vezényelte és a közreműködő Sándor Erzsike kamarazongorista volt. Ez alkalomból a legtekintélyesebb budapesti sajtóorgánusok meglehetősen hangosan emlékeznek meg a fiatal dirigensről s legfőbb az ő személyével foglalkoznak. Az egyik zenekritikus a következőket mondja róla: „A fiatal karmesterben nemcsak a kellő erélyt látjuk az együttes továbbfejllesztéséhez, igen alapos muzsikális készséget, izlést és alaposságot, de határozott szuggesztív erőt sugároz a vezénylő-pálcája, kézben tudja tartani a zenekart, ami a hivatottság jele.” Egy másik kritikus pedig megállapítja, hogy ilyen képességekkel és felkészültséggel a legjobb karmesterek egyike lehet Unger Ernőből. Goldmark, Beethoven, Ravel és Moussorgskij műveinek nagyszerű interpretálását az összes lapok a dirigens javára írják.

Urifiuk és volt detektív betörőbandája.

(Az aradi rendőrség szenzációs fogása.)

(Saját tudósítónktól.) Három veszedelmes betörőt fogott a mai nap folyamán az aradi államrendőrség, akikről kiderült, hogy ők hatoltak be a Sinay-fürdő felett levő vegyészeti laboratóriumba és onnan 15 ezer lej készpénzt, és egy arany fogsort loptak el. A három betörő közül az egyik egy volt aradi detektív, a másik kettő pedig jó kereskedő családból való fiatalember. A laboratóriumba való betörés óta Jancu Traian a bűnügyi osztály főnöke, Draghiciu Aurél, rendőrkapitány, Petru Pável és Sava Mihály detektívek a legerélyesebb nyomozást vezették be a tettesek kézrekerítésére. Két nappal ezelőtt feltűnt egy Klein Sándor nevű fiatal ember, aki több mulatóhelyen megfordult és kölcsönzésével magára vonta a figyelmet. A detektívek igazolásra szólították a fiatal embert, aki azt mondotta, hogy a pénzt apjától kapta, aki jómódu kereskedő Aradon. A rendőrség nem elégedett meg ezzel a felvilágosítással, hanem nyomozni kezdett Klein Sándor viselt dolgai után. Kiderült, hogy a fiatal ember

már nem első ízben áll mint bűnös a rendőrség előtt.

Apróbb lopások és betörések miatt már többször volt büntetve. Évek óta azonban úgy látszott, hogy megbecsüli magát, mert rendes foglalkozást folytatott és nem volt dolga a rendőrséggel. Keresztkeresések sulya alatt bevallotta, hogy nem régen betörést követett el. Azt azonban nem akarta megmondani, hogy hol. Házkutatást tartottak lakásán és megtalálták a laboratóriumból ellopott aranyfogsort. Ezután Klein Sándor már nem tagadott. Elmondotta, hogy

Támadó rendőr.

(Egy rendőrmester és áldetektív bűne.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári törvényszék Popescu tanácsa egy érdekes ügyben hozott ma ítéletet.

Május hó 30-án éjjel Musca Konstantin temesvári rendőrmester és Calinic Konstantin árus titas állapotban elhatározták, hogy behatolnak Jencs Lőrinc piaci árus lakására és ott pénzt szereznek, azt tudták, hogy az illető egyedül van otthon. Felzavarták Niemayer Julianna cselédet és hon a címen, hogy ők detektívek bebocsátást kértek. Bekormányzott arccal hatoltak be a lakásba és a megrettent asszonytól azt követelték adja elő azt a fegyvert, a mellyel ma a vámnál agyonlőtt egy embert. Az asszony tiltakozott a vád és a házkutatás ellen, majd segítségért kiáltott, mert hangjáról ráismert Muscára, akinek egy ízben 200 lej kölcsönt adott. Mielőtt még a szomszédok megérkeztek a két áldetektív mindkét nőt súlyosan megverte és megszökött.

A feljelentés alapján a rendőrség hamarosan letartóztatta Muscát és Calinicot és bezállították az ügyészségre, ahol azóta vizsgálólati fogságban ültek.

A mai tárgyaláson mindketten tagadták a terükre rótt bűncselekményt, a bíróság azonban a kihallgatott tanúk vallomása alapján a

két társával Redes Mihály volt áldetektívvvel és

Gross Lászlóval, egy aradi kereskedő fiával

törték be a Kallós féle laboratóriumba.

A Moise Nicoara (Petőfi) uccára nyíló egyik fürdőkabin ablakát betörték és azon keresztül bemásztak észrevétlenül a folyosóra mind a hárman feljutottak az emeleti laboratórium ajtáához. Ott Redes Mihály betörőszerszámaival felfeszítette az ajtót és behatolva a szobába összeszedték a tizenöt ezer lej készpénzt és az aranyfogsort, azután ugyanazon az uton, amelyen jöttek, távoztak. Vallomásaiban elmondotta, hogy a tizenöt ezer lejt Gross László találta meg, aki anélkül, hogy Redes észrevette volna, kétezer lejt eltett, amit megosztott Klein Sándorral és Redesnek azt mondták, hogy csak 13 ezer lejt találtak.

A töredelmes vallomás után a rendőrség detektívei elmentek Gross László lakására, ahol sikerült őt letartóztatni. Ma a kora reggeli órákban Redes Mihályhoz is elment két detektív, azonban nem találták odahaza. Házkutatást tartottak. Nagymennyiségű legmodernebb betörőszerszámot találtak Redes lakásán. Azonkívül készpénzt, átvilasztott aranyat. A volt detektívet ma délelőtti tartóztatták le. Eleinte mindent tagadott, azonban a szembesítés alatt beismerte bűnét. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy Redes és társai több betörést is követtek el. Erre vallanak a talált betörőszerszámok. Széleskörű nyomozás indult meg további bűneik kiderítésére.

vádat beigazoltának vette és egyenként 8—8 havi fogházbüntetésre ítélte.

Az ügyész rablás büntetéseinek kísérlete címén emelt vádat, azonban a bíróság dr. Schimmerling és dr. Skuteczky védőügyvédek felszólalása után csak a magánlakásértés vétségét állapította meg.

A vádlottak megnyugodtak az ítéletben, az ügyész és a védők felebbestek. A vádlottak szabadlábra helyezését iránti kérvényét a bíróság elutasította.

Apponyi Budapesten.

(Nyilatkozik Amerika rokonszenveről a magyarság iránt.)

Budapestről táviratozzák: Az Amerikából hazatért gróf Apponyi Albert nyilatkozott a Pesti Hírlap munkatársának útjáról és kijelentette, hogy nem talál szavakat annak a rendkívüli szívéllyességre, a jellemzésére, amellyel mindenütt fogadták. A magyar ügy megértésére Amerikában nyílt fejjel és nyílt szívvel főrekszenek, de a tényeket kevésbé ismerik. A hivatalos körök azonban igen jól vannak tájékozva a helyzetről. Magyarország iránt rokonszenvet és nagyon kedvező érzelmeket tapasztalt. Előadásainak az volt a célja, hogy megértesse a jelenlétét annak, amellyel Magyarország az emberiség általános haladásának szempontjából bír.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés folyosóján Apponyi Albert újságírókkal beszél-

getve, kijelentette a külföldön, különösen Amerikában erősen javult és gazdasági vonatkozásokban feltétlenül számíthat Amerika segítségére. Amerika tudja, hogy

Francia világ Essenben.

(A franciák barátai között kezdenek a németekkel.)

(Levél a Ruhrvidékről.) Ha az ember megérkezik Essenbe, mindjárt a pályaudvaron találkozik a franciák rendszeres munkájának jeleivel. A felirások mindenütt egyenesen franciák és németek, néhol már csak feltűnő nagy betűkkel franciák. Különösen sok a kisebb-nagyobb tábla a figyelmeztetéssel, hogy vigyázzunk a zsebtolvajokra. A zsebtolvajokkal, ugyancsak sok baj volt. A pályaudvari könyv árusok kecses francia hölgyek. Csak a francia kultúra termékeit árulják, könyveket, élelápokat, divatújságokat, gyerekfolyóiratot. Német lapot csak egyet, a Nachrichtenblatt című napilapot, amelyet, amint feltűnő helyen jelzik, a diüsseldorfi francia sajtóközpont ad ki. Ezt voltaképp nem is árulják, hanem ingyen osztogatják. A németek nem nagyon tolonganak utána, sőt nagyon furcsán néznek azokra, akiknek a kezében a francia lap van, amin nem is lehet csodálkozni. Német nyelven még alig ha mondtak annyi gorombaságot a németeknek, mint ez a franciánémet újság. Naponta leplezetlenül őszinteséggel elmondja benne a diüsseldorfi francia sajtóközpont, milyen ostoba nép a német, mennyire nem ért a politikához, micsoda hávány emberekre bízta az ország vezetését, micsoda csirkefogók a német nagyiparosok és hogy viszik a teljes romlásba a Ruhr és Rajna népet, hacsak a franciák közbe nem lépnek. A nagyiparosok elleni támadások erősen emlékeztetnek a Rothe Fahne-ra és ezek nem is maradnak hatástalanok a munkásságra.

Hasonlóképp érdekes propagandaművelet, hogy a falakra a franciá-német nyelvű katonai parancsok társaságában, kiragasztották azokat a fényképfelvételeket, amelyek a német háborús barbárságot, embertelenséget és vandalizmust ábrázolták. Félholtravert francia hadifoglyok, elpusztított székesegyházak stb., stb. A Ruhrvidék népe így módon jobban megérti, hogy a franciák az emberi jogok védelmére és a hoché-ok leküzdésére jöttek német területre.

Más oldalon megint igyekeznek a franciák közelebb hozni magukhoz a németeket. Nagy sportünnepeket rendeztek, amelyen a német közönség pár centimes befizetése ellenében megjelenthetett, német-francia boxmérkőzést csínáltak, eredeti párisi kabarétársaságokat hoztak le és ezek szintén tartják előadásukat. A legforgalmasabb pontokon olvasószobákat állítottak fel, tele új és régi francia irodalommal.

Maguk a francia tisztok és katonák szeretetreméltó és vidám emberek szívesen ismerkednek, nagyon udvariasak, igyekeznek németül tanulni. El akarják felejtetni a passzív ellenállás kellemeitlen ösztönzéseit, a lovaglőostorokat és egyéb kinos eseteket.

A német lakosság azonban hűvösen távolmarad a franciáktól ma is úgy, mint az elmúlt hónapok alatt. A vendéglőkben, a villamoson, az üzletekben a franciák most

ha Kelet felé akar importálni, úgy Budapest a gazdasági jogrendnek fontos állomása és pénzügyileg, mint kereskedelmileg megbízható talaj.

már minden akadály nélkül mozoghatnak, de a németek szinte észrevétlenül elhúzódnak tőlük. Ha Essen uccáin francia szavakat hallanak, a németek összefutnak a fejüket és suttogva teszik meg a megjegyzéseiket. A szemekben időnként fellebbog a visszafojthatatlan, telítetlen gyűlölet, ha valamelyik francia tiszt végiglovagol a Linbecker-Strasse emberhulláman vagy autó rohan át vad iramban a városban. A németek nem beszélnek a franciákkal, főképpen franciául nem, a francia boltok közönsége tulnyomórészen a katonákból, családtagjaikból kerül ki. A gyerekek egész őszintén ki nyilvánítják az érzelmeiket a franciákkal szemben. Egyik kis fickó gimnazista mesélte, hogy legutóbb egy francia parádés felvonulás alkalmával, valami nagy ur, talán Maginot hadügyminiszter átutazásakor az egész iskola diák-sága hangos fiúgyűléssel könnyített a lelkén. A franciák büntetésből bezárták az iskolát és az egész tanári kart is. A kis gimnazista szeme csillogott az örömtől, hogy ilyen nagy hőstettet vittek véghez, — talán mellekesen azért is, hogy hosszabb időre megsza-badjuljanak az iskola gondjaitól.

Ugyancsak kell még dolgozni a francia propagandának, ha ezekből a németekből jámbor autonómista pacifistákat akar nevelni.

Radnai Endre.

Kényszerkölcsön terve Magyarországon.

(Belföldi kölcsönt terveznek az államháztartás egyensúlyozására.)

Budapestről táviratozzák: A Pesti Hírlap illetékes helyről a magyar kölcsönről a következő tájékoztatást kapta: A kérdéskör két csoportba osztható. Egyikbe tartozik magának a kölcsönnek a lebonyolítása, a másikba a pénzügyi és gazdasági kérdések, amelyek a kölcsön likvidálása előtt megoldandók. Goode angol delegátus már Londonban a pénzügyi bizottság tanácskozási alkalmával kijelentette, a magyar kiküldötteknek, hogy Magyarországnak magának kell most első sorban nagy erőfeszítést kifejtene, hogy kiértesse azokat a bizalmat, amely a külföld részéről a kölcsön nyújtásában rejlik. Ez a gazdasági erőfeszítés arra vonatkozik, hogy képes lesz-e Magyarország a bankprém megállítása után az államháztartás kiadásait a sajátjával fedezni addig az időpontig, amíg a kölcsön első része befolyik. Az erőfeszítés a súlyos kérdéseknek egész komplexumát öleli fel, ezek körébe tartozik elsősorban a belföldi kölcsön is, amelynek nagysága olyan keretek között fog mozogni, hogy az elegendő lesz a kölcsön lebonyolításáig felmerülő államháztartási hiányokat és kiadásokat fedezni. A kormány esetleg kényszerkölcsön útján biztosítja magának az államháztartás egyensúlyozását és a különböző rétegek megadózását egyforma arányban történő.

A belföldi kölcsön nagysága 250—300 millió aranykorona között mozog, mert az állami deficit pesszimistikus számításokkal körülbelül maga kilencven milliárdra tehető a következő hónapokban.

Miért lett öngyilkos a Rothschild-ház feje?

(A Rothschildok szerelmei és a házitörvények.)

A „Wiener Morgenzeitung” igen érdekes cikk keretében fellelve a Rothschild-házban történt öngyilkosságokat és bepillantást enged Rothschild öngyilkosságának hátterébe is.

Az első Rothschild öngyilkossága tizenhárom évvel ezelőtt történt. **Rotschild Oszkár**, a bécsi pénzügyi család fia Amerikában megismerkedett egy ragyogó szépségű színésznővel, aki azonban keresztény volt. — A fiatal Rothschild megegyezett a színésznővel, hogy hazavitorlázik és kikéri apja engedélyét a házassághoz. Otthon megmutatta menyasszonyának arcát, amely a színésznőt fölméltelenül ábrázolta. Az apa vonakodott áldást adni a házassághoz és hivatkozott a család hagyományaira, amely tiltja a Rothschildnak, hogy nem zsidót vegyen feleségül. Közben a menyasszony táviratozott Rothschildnak, hogy már meg is érkezett Hamburgba. — A fiatal Rothschild Hamburgba ment elébe és miután menyasszonyával közölte, hogy szülei határozatlanok, visszament a hotelbe és föbelőtte magát.

Két hónap múlva meghalt az öreg Rothschild. A pénzügyi hírek szerint az öreg pénzügyi családban, hogy fia öngyilkosságának volt a tulajdonképpeni oka, megmérte magát.

A családi hagyomány, amely megtiltja, hogy egy Rothschild keresztény nőt vegyen feleségül, nem egy tragédiának lett az oka. Ezen tragédiák nem végeztek oly véresen és legtöbb esetben csak a „hítség” kiközösítésével és drámai szakításokkal végződtek. A házitörvényt **Hanna Rothschild** törte keresztül, aki lord **Roseberry**hez, a későbbi angol miniszterelnökhöz ment feleségül. Hanna Rothschild szent esküt tett, hogy hi marad vallásához, ennek dacára is a család tagjai a házassághoz alkalmával távolmaradással tüntettek. Hanna Rothschild tényleg zsidó maradt, minden népek este, mint miniszterelnök is, gyertyát gyújtott és szorgalmasan látogatta a templomot. Fia résztvevett a világháború alatt a paraszti harcokban és ott nagy bátysával, Rothschild Lyonellel együtt elesett.

A házitörvényt másodszor a jelenlegi Lady **Battersea** törte keresztül. E hölgy az angol főúri társadalom egyik legelőkelőbb tagja és szintén hi maradt a zsidó valláshoz. A Rothschild házitörvénynek van még egy tilalma, amely a most elhunyt **Nataniel Charles Rothschild** halálát idézte elő. E szabályzat szerint a bankjegyeket a Rothschildoknak személynesen kell vezetni és a hivatást idegenekre nem ruházhatják át.

A szóbanforgó Rothschild azonban utálta a banküzletet, tudományos munkát végzett és mint lepkégyűjtő, akadémikus körökben igen nagy tekintélyre tett szert. Lepke, féreg, de különösen légygyűjtéssel az egész világon kurozum volt.

Nemrégiben végrendeletileg kö-

telezték Rothschildot, hogy vegye át a londoni bankfiókságot és ezzel kapcsolatosan reá ruházták a lord címet, amelyet eddig bátyja viselt. Rothschild meg is próbálta betölteni a kötelezettséget. Nem sikerült. Az utóbbi időben jóval fiatalabb bankok tulszárnyalták a londoni Rothschild bank fényét. Ezt nem bírta elviselni **Nataniel Charles** lord és önkézével vetett véget életének.

Hogy áll a lei?

1923. dec. 5-én 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.80 svájci frankot,

9.12 francia frankot,

10.000 külföldi magyar koronát,

17.000 tényleges magyar koronát,

18.000 belföldi magyar koronát,

36.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.95 frankot

Párisban 3.70 frankot

Budapestben 10.800—12.100 K-t

A Reinitz-ügy.

(Ujabb tanúk jelentkeznek.)

Számárról jelentik: A Reinitz-ügyben egy újabb tanu állt a napokban a vizsgálóbíró előtt. **Katz József** máramarosi kereskedő vallomásaiban elmondja, hogy **Reinitz** elvezette egy barlanghoz Máramaros-sziget közelében, ahol milliószámra voltak felhalmozva a hamisított bankjegyek. **Reinitz** **Schwarz Jakab** néven mutatkozott be és egy millió értékű bankjegyet kínált eladásra százezer lejért. Rengeteg adatot halmozott fel a csehszlovákiai rendőrség is **Reinitz** ellen. Mint **Kassáról** jelentik, kiderítették, hogy alig volt **Rusinszónak** egy zuga, ahol **Reinitz** meg ne fordult volna és ne társult volna üzletekről. Mindenütt hamis pénzeket kínált eladásra. Ungváron, Munkácson és Beregszászon több helyen kínált hamis bankjegyeket. Szinte községben **Berkovics Ede** ottani kocsmárosnak mint **Schwarz Jenő** eperjesi fakereskedő mutatkozott be és 150.000 cseh koronát kért egy nagyosruki üzlethez. Azonban a kocsmárosnak gyanusnak tűnt fel **Reinitz** viselkedése és nem volt hajlandó vele üzletet kötni. A román hatóságok valószínűleg kiadák **Reinitz** **Jakab**ot szembesítés céljából a csehszlovák hatóságoknak.

Aradi mozhírek.

* Régen nem tapasztalt sikerek között pergett az Apollóban **Hans Müller** világhírneves drámája, a „Tüzek”, amely még csak csütörtökön kerül színre az Apollóban. **Ivette**, a szegény uccaleány hiába akar megjavulni, az előítéletes társadalom kitaszítja őt és végül is életével váltja meg nagy csalódását, tévedését. **Pola Negri** és **Alfred Abel** a főszereplői ennek a drámának. A „Tüzek” nagy koncepciójára való tekintettel az előadások 5. 7 és 9 órakor kezdődnek az Apollóban.

* Cirkusztragédia az **Uránia** filmstúdiója: „Démoncirkusz” néven megírt dráma, amely az artista-világban játszódik le. A „Démon-

cirkusz” egy szeniális cirkuszművész tragikus élettörténetét adja. A cirkuszvilág titokzatos élete tárul fel ebben a filmben s a hős, akit átkos szenvedélye a posványba taszít, erős akarattal újra felemelkedik, ember lesz. **Lotto Claire** és **Carl de Vogt** játszik a főszerepeket a „Démoncirkusz”-ban, amely még csütörtökön kerül színre az **Urániában**.

AKTUALIS ALAKOK.

Teddy.

Külföldi utamról azzal az előítéléssel érkeztem Aradra, hogy itt este 8 órakor végeszakad minden életnek. Nagy volt azonban meglepetésem, mikor a minap este belépek a Központi barjába és egyszerre csak egy igazi nagyváros „lokáljában” találok magam. Hamisítatlan jazz-band ütemes zenéje tölti be a termet. A parketten pedig egy fiatalember lejt egy korecsolyatáncot kifogástalan frakkban és cilinderben. A táncáról azonnal megismertem **Teddyt**. **Bucurestben** láttam ezzel a táncal utoljára. A tápsvihar után vártam, míg megtörli izzadt homlokát, aztán odamentem hozzá.

— Jó estét **Teddy** mester. Bizony megfogott egy küssé, mióta utoljára láttam.

Teddy legyint a kezével, mint ha mondani akarna: „én egyebet sem teszek csak fogok!”. Ebben a pillanatban újra megszólal a Jazz-band.

— **Bocsánat** — szól **Teddy**, — a következő szám szintén az enyém, azután rendelkezésre állok.

Teddy széppel. Könnyed mozdulatok nagyon emlékeztetnek a világvárosok legünnepeltebb stépp táncosaira. Következő száma egy egyszerű shimmy volt. Azonnal észrevettem, hogy mit akar **Teddy** ezzel az egyszerű shimmyvel. — Egy teljesen átszült, kiforrott, leegyszerűsített shimmyt táncolt. **Sima**, egyszerű sletés az egész, azonban rajta kacérkodik az elegancia és a finomság. **Teddy** levelet minden félszeg mozdulatot és rángást, melyek a régi shimmyt formátlaná tették. Ezt a számot azért ragadtam ki **Teddy** programjából, mert ezzel a számával dokumentálta legjobban, hogy milyen eszközökkel lett a ma divatban lévő szalontáncok egyik legelső reprezentánsa.

— Most valamennyi táncomat egyedül táncolom, — szól, mint aki tudja, hogy erre még egy kérdés jön.

— Hát **Oiga**? Hol van **Oiga**?

— **Eiváltunk** — felelte suttogva. — **Bucurestben** van, de nem félttem őt, hiszen szépségével és tehetségével máris a legelső közé jutott.

Teddy szavait fájdalmasan ejti ki, ami valami szomorú és tragikus válsást sejtet.

— **Eltökélt szándékom**, — folytatja, — hogyha rövid időn belül nem találom méltó társnőre, úgy **Párisba** megyek és onnét hozok partnert.

Mert aki ma **Aradon** tetszeni akar, annak — nagyozás ide, nagyozás oda — **Párisból** kell jönnie.

Étienne.

Rablótámadó cigányok.

(Fegyveres támadás Temesváron.)

(Saját tudósítónktól.) Ma reggel négy órakor a temesvári Pályaudvar sor 4. szám alatt levő **Horváth Karolin**-féle üzletbe arra vetődött kőbor cigányok be akartak törni. Az üzlet mellett levő házban laknak **Horváth Karolin** és első házasságából származott fia, **Schwarz Rezső**, akik a cigányok lármájára felébredtek. **Horváth Karolin** és **Schwarz Rezső** kisiettek az üzlethez, mire a cigánybanda szétszéledt. **Schwarz Rezső** az egyik még ott settenkedő cigányasszonyra ütött egy sárkaparóvassal, mire az a földre esett. Egy cigány erre előkapta a revolverét és elsütötte. A revolver golyója **Horváth Karolin** sulyosan megsebesítette. A zajra elősietett emberek között a merénylő cigány elmenekült.

Sikerült csempészs.

(Megelőzték a nyomozó közegét.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári csendőrség tegnap délután bizalmas értesítést kapott, hogy a kurticsi vámon négy teherautó tojást akarnak átcsempészni Magyarországra. Két csendőrtiszt több csendőrrel és **Selegean** rendőrfelügyelő több detektívvel vonattal átutazott Aradra, ahonnan **Kurticsra** utaztak. Az értesítés alapján a csempészsést éjjeltől várták, azonban kiderült, hogy mire a csendőrség és rendőrség megérkezett, a csempészsés már megtörtént. Tegnap este nyolc órakor haladt át a négy teherautó a határon. Letartóztattak két határőrt és a csempészsés még két gyanúsítottját, akiknek neveit nem adja ki a rendőrség. Állítólag ugyanazok követték el a csempészsést, akik két évvel ezelőtt hat vaggon tojást csempészttek át Magyarországra.

Tizenegy interpelláció a magyar nemzetgyűlésen.

Budapest. A mai nemzetgyűlésen az interpellációk során **Szilágyi Lajos** felhozta az ismert **Bethlen-Prónay-ügyet**, amely körül a legutóbbi zárt ülésen viharos vita folyt. **Hir** szerint **Szilágyi** rövid interpellációjában csupán arra szorítkozik, hogy a miniszterelnököt nyilatkoztatásra kéri fel, mert álláspontja az, hogy a nemzetgyűlésnek ismernie kell ennek az ügynek minden hátterét teljes világításban. Az interpellációban számít arra, hogy a miniszterelnök nem zárkozik el az ügy ismertetésétől. Mára tizenegy interpelláció volt bejegyezve, köztük **Nagy Ernő** interpellációja a főudvarnagvi bíróság közjogellenes gyakorlatáról, amellyel a mai Magyarország tényleges uralkodóházának a Habsburg-családot hirdeti és üldözi a Habsburg-elleneseket. **Kiss Menyhért** **Komoróczy Iván** szatmári alispán felfüggesztését követeli.

— **Arad város költségvetése**. Ma délelőtt Aradra érkezett **Butoiu** belügyminiszteri vezérfelügyelő, aki felülvizsgálja a készülő városi költségvetést. A városi tanács két nap múlva teljesen elkészíti a költségvetés tervezetét, amelyet a vezérfelügyelő átvizsgálása után jóváhagyás vegt felküldenek a belügyminiszteriumba.

Arany ezüstneműekért a legtöbbet fizeték! **BEKÉRE** a luteránus templom mellett. 7035

Csőd-ügyből bonyodalmas bűnügy.

(Megvádolt csődtömeggondnok. — Amikor a csődtömeg értéke állandóan emelkedik.)

(Saját tudósítónktól.) Még 1921-ben hatalmas feltűnést keltett egy Temesváron, mint Aradon, hogy a Kulka Robert milliomos fatermelő cég csődöt kért maga ellen, amelyet a törvényszék annak idején el is rendelt. Az ismert cég, amelynek Zsidovin mellett, Valea Pajan volt a fatermelője, a beváltás után bekövetkezett hirtelen pénzhány miatt került fizetési nehézségekbe, mert egyik legnagyobb hitelezője, a Creditul Technic nem volt hajlandó halasztást adni. A törvényszék a csődeljárás folyamán Szunyogh Aladár táblabíró nevezte ki csődtömegbiztossá és egy temesvári ügyvédet csődtömeggondnokká. A csődtömegválasztmányban természetesen, mint főhitelező a Creditul Technic is helyet foglalt és mint hogy a csődtömeg megváltására a Creditul Technic is adott be ajánlatot, a főhitelező többségi szavazataival a választmány ezt az ajánlatot fogadta el, mellőzve több kedvezőbb ajánlatot. Akkor, amikor a Creditul Technic a csődtömeget átvette, 1923. június 10-én a csődtömeg lényeges értéke több mint tizenkét millió lej volt. Ugy, hogy nem csak a hitelezők, de Kulka Robert is milliókkal károsodott, míg ezzel szemben a Creditul Technic ugyanennyi anyagi előnyhöz jutott.

Kulka Robert ekkor annak a megállapítását kérte, hogy a csődtömeg sokkal többet ér, mint a mennyiért értékesítették és ezt a körülményt Szunyogh táblabíró a helyszíni szemlén is állapította. Ugyanakkor Niego turnu-severini és Miculescu bucarestii fakitermelő cégek pótajánlatot nyújtottak be, amelyek fölött szeptember 28-án döntött a választmány, dacára annak, hogy a két utóbbi ajánlattevő ajánlata két millióval jobb, mint a Creditul Technic ajánlata, a választmány elutasította azzal az indoklással, hogy ezek az ajánlatok nem komolyak. Ekkor dr. Gropsian ügyvéd és szenátor az ajánlattevő cégek jogi képviselője kijelentette, hogy huszonegy órában belül hajlandó az egész összeget deponálni, hogy ezzel az ajánlatot a választmány megmaradt elutasító spontja mellett.

November 20-án az ügyben az áziós fordulat állott be. Ezen napon Kulka Robert bűnügyi feljelentést tett a temesvári ügyészre, hogy a csődtömeggondnok ismeretlen tettesek ellen, hűtlen kezelés és egyéb a büntetőtörvény paragrafusaihoz ütköző cselekedetek miatt. A feljelentés alapján Nicolau ügyész elrendelte a vizsgálatot és Gutu Atanaziu detektívönök, valamint több detektív társaságában házkutatást tartott a megvádolt csődtömeggondnoknál, amely alkalommal ott, mint megirtuk, több a csődtömeghez tartozó tárgyat találtak. A bűnvádi feljelentéssel egyidejűleg úgy Kulka, mint a kismegvádolt hitelezők azzal a kéréssel fordultak a törvényszékhez, mondván fel a csődtömeggondnokot és a csődtömegválasztmányt és helyettük új megbízottakat küldjön ki.

A novembere csődügy. a

mely most már bűnügyi utra terelődött, érthető feltűnést kelt nemcsak az érdekelt hitelezők, fatermelők és jogászok, hanem a nagyközönség körében is, mert köztudomású, hogy a csődtömeghez tartozó vagyon ma körülbelül 20 millió lej képvisel. A vagyon áll: 2000 vaggon még az erdőben levő fából, két gőzmozdonyból, 8000 méter vágott fából, 26 vaggon iparvágányból és 18 vasuti kocsi. Hét darab lipicai fajlovat 10.000 lejért értékesítettek, hétszáz vaggon fa pedig nevetségesen csekély értékesítési összeggel szerepel az elszámolásban. Az új csődtömeggondnok és választmány kiküldése iránti kérelemmel ma délelőtt foglalkozott a temesvári törvényszék. A terjedelmes beadvány részletesen sorolja fel a mulasztásokat. A csődtömeggondnok és a választmány a törvényszéktől három napos terminust kértek, hogy észrevételeiket megtehessek. A bíróság helyt adott a kérelemnek és december 12-ére tűzte ki az új határidőt.

HIREK.

Mikulás.

A finom kis gyermekcipők idén is kikerülnek az ablakba és a gyermekek várják, hogy Mikulás bácsi ezúttal is teletöltsön a pirosképű hosszú farkú krampuszokat Stolverck, Sachard, Zamfirescu és egyéb csokoládégyármányokkal. A tehérszakállú öreg szent idén is szívesen örvendeztetne volna meg a jó gyermekeket, de amikor az égből leszállt a földre szomorúan tapasztalta, hogy ez az 1923-as esztendő valóban különözik a többi esztendőktől.

Kötelességszerűen elment az üzletekbe, hogy a polcokról leemelje a sok finom holmit, de egy szerre csak itt állt egy morogó, zúgoló bácsi és megfogta a kezét.

— Kifejez van szerencsém? — kérdezte a meglepett Mikulás.

— Pénzhány vagy? — mutatkozott be a kellemetlen ur és figyelmeztetnem kell Önt arra, hogy idén csak szűken tölti tele az iszákját.

— Ne legyen már olyan kegyetlen — válaszolta a jó Mikulás, — hisz a szívem megszakadna, ha idén nem tudnék örömet szerezni.

— Igazán sajnálom, hogy ebben meg kell akadályoznom, de nekem is nagy urak parancsolnak. Az Általános Gazdasági Helyzet ur meg a Pénzügyminiszter ur megbízásából kell az Ur utját figyelemmel kísérnem és ha netán jótékonykodása nazarlásba menne át, úgy utját kell állanom ennek.

— Hát megcsaljam a jó gyerekeket?

— Sohase tegye. A jó gyermek nyírs jó marad, ha idén kevesebb jó holmit kap. Azért jó gyermek. A rossz pedig nyírs érdemi meg, mert rossz. Idén nemcsak a felnőtteknek, hanem a kicsinyeknek is kompromisszumot kell kötni a súlyos helyzettel és vágyaikat redukálni kell. Istén vele öreg Mikulás és szívele meg tanácsomat.

A jó Mikulás elszomorodott és

nehéz szívvel teljesítette szomorú tisztségét. Talált szíve újában fényes lakklapokkal, félretaposott barna cipőcskékkel, teljesen elnyírt szandálokkal, nagyon sok ablakban pedig hiába keresett cipőcskét, nem talált. Mindegyiket szerette volna megtölteni édes cukorkákkal és csokoládéval, de csínján kellett bánni, ha nem akarta, hogy a tarrisznyája hamar kiürüljön. Amikor ismét felkerült az égre, lehorgaszott fölül járult az Ur elé, mondván:

— Azt hittem, hogy béke legyen a földön, de látom, hogy még mindig messze vagyunk tőle. Látványos megint az emberek szíve, hogy megint mosolyt varázsolhassak az ártatlan gyermekek arcára és ülj vissza a nobelba az emberrontó ördögöt: a Pénzhányt... (k. s.)

— Gavanescu tábornok magas kitüntetésre. Gavanescu tábornok, temesvári hadosztályparancsnokot Müllerand francia köztársasági elnök a becsületrend lovagkeresztjével tüntette ki. A magas kitüntetés a legszívesebben örömet keltett.

— Új városi főmérnök Aradon. Herling Gyula városi főmérnök nyugalomba vonulása után több pályázat érkezett a főmérnöki állásra. A tanács a pályázatokat felterjesztette a belügyminisztériumba, ahonnan ma érkezett meg a kinevezés. A belügyminisztérium Muresan János CFR osztályvezető-mérnököt nevezte ki Arad város főmérnökévé. Az új főmérnök a mai napon elfoglalta hivatalát.

— Európa talpraállítása. Londonból táviratozzák: Baldwin legutóbbi beszédében kijelentette, hogy Európa talpraállítása több évre elhalasztódott. Azonban ha a kormány elmarad Franciával és Olaszországgal barátságos együttműködéssel fogja az európai problémák megoldását keresni.

— A Tisza-gyilkosság a Kuria. Budapestről táviratozzák: A Kuria ma megkezdte a Tisza-gyilkosság tárgyalását. Az ügyész Friedrich István ellen még a törvényszéki tárgyaláson elejtette a vádat. A halálra ítélt Kéri Pált kicserélték az oroszországi tisztokkal, Fényes László és Vágó Jenő fellebbezték. Csák Gábor Marcell ügyében ítélik a Kuria, akik a törvényszék 14 évi börtönré ítélt.

— Báreljen Kerpel könyvtárában

— Házasság. Solymos Ferenc és Thomas Masa házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Faragó Gyula szabadjárton. Az aradi törvényszék vádhatárába 50 ezer lej kaució ellenében szabadlábra helyezte az oltalai csempészési ügy még vizsgálati fogságban volt szereplőjét, Faragó Gyula aradi földbírók. A vádhatározat döntése alapján Faragó Gyula ma délután elhagyta az ügyészség épületét.

Unger Műtermüller vonószóquartett 1. hó 8-án, szombaton este fél 9 órakor tartandó kamarazeneestélyére belépő-jegyek Scherhag H. és Fia cégénél válthatók. Tekintettel a páratlan érdeklődésre, az előjegyzett jegyek csak 6-ig rezerváltak.

— Dr. Winnand-féle hársfamécsukor a legjobb szőlő és rézkedtség ellen. Ügyeljünk a névre!

— Mikulásnap meglepetésül legyen gyermekének jegyet a mesedélutánra, melyet vasárnap d. u. 5 órakor a Kulturpalotában rendez a Nővédelmi Hivatal

— Kinevezés. Peter Viktor jogvégzett volt nagyváradi műszaki postatisztviselőt kisjenői szolgabíróvá nevezték ki. Az új szolgabíró ma délelőtt tette le a hivatali esküt dr. German Joe alispán kezébe.

— Aradmegyei választmányi ülés. Aradmegye állandó közigazgatási választmánya ma délelőtt dr. German Joe alispán elnöklétével ülést tartott. Az állandó választmány megyebeli községek képviselőtestületeinek határozataival foglalkozott és azok jóváhagyásáról döntött. Ezen kívül több folyóügyet intézett el.

— Az aradmegyei főorvos gyászja. Tragikus körülmények között hunyt el Aradvármegye főorvosának, dr. Bradean Athanasnak az édesapja, Bradean Miklós. A 82 éves öreg ur néhány héttel ezelőtt költözött be Lippáról Aradra a vármegyei főorvos nemrégiben vásárolt házába. Három héttel ezelőtt egy ház alagsorszerűen épített szobájába akart lemenni, de az egyik felső lépcsőn megcsuszott és lebukott. Az öreg ur lába eltört, amit a kórházba szállítása után Röntgenvizsgálattal kétségtelenül megállapítottak. Azután hazaszállították a főorvos lakására, ahol az állandó fekvés közben tüdőgyulladást kapott és a napokban meghalt. A vármegyei főorvos édesapjának holttestét kívánsága szerint hazaszállították Lippára, ahol tegnap temették el nagy részvét mellett.

— Kiáradt a Tisza. Máramaros-szigetről jelentik: A Csehszlovákia és Románia között határvonalat alkotó Tisza néhány nappal ezelőtt kiöntött és elsodorta a hatalmas vízóvi Tisza-hidat, amely a két országot összekötötte. Mindkét ország műszaki bizottságot küldött a helyszínre és másnap hozták a hidújraépítéséhez. A folytonosan növekvő áradat azonban lehetetlenné tette a munkát. A Visóvízgyben azóta szünetel a forgalom. Máramaros szigeten elöntötte a szlatai országut. Számos ház víz alá került. Az ár megrongálta az óriási szlatai hidat is. Emiatt a szlatai vámhatóságok beszüntették a határforgalmat. Az áradás okozta kár több millió lej.

Karácsonyi zenealbumok Kerpelénél

— A Vörös Kereszt Egyesület kérelme. A nemes szívu emberbarátokat és azokat, akiket a világháború csatáiban vagy a messze idegenben, fogolytáborokban rövidebb ideig vagy éveken keresztül támogatott a Vörös Kereszt Egyesület, felkérjük, hogy bármilyen — pénzbeli vagy egyéb — adományaikat a Vörös Kereszt Egyesület hivatalos helyiségébe, az aradi fiók titkárságához: Iosif Vulcan állami középiskola, I. emelet, igazgatói iroda, délelőtt 9 és 12 óra között juttassák el. Ha a volt sebesültek, akiket a Vörös Kereszt kórházban vagy a fogolytáborokban segélyeztek, csak egy század részét adják vissza annak, amit kaptak, már eleget tettek kötelességüknek. Az adománnyokért előre is hálás köszönetet mond: a Vörös Kereszt Egyesület aradi fiókja.

— Sportolók el ne feledjék, hogy Diana sóborszezzsel lehet izmaink ruganyosságát legjobban megővni.

Ó R A K, ékszer, alkalmi ajándékok, óra javítás és ékszer-vásás a legolcsóbb árak mellett CSÁKY-nál Aradon, a városházával szembe épületben! (Strada Floria.)

Munkában az új német kormány.

(Megjegyzés a szocialisták és a kormány között. A felhatalmazási törvény)

Berlinből táviratozzák: Tegnap este a pártvezérek a kommunisták kivételével tanácskoztak a kancellárral. Az az általános felfogás, hogy a birodalmi gyűlés feloszlatását lehetőleg el kell kerülni. A szociáldemokraták azt javasolták a kancellárnak, iktasson bele a felhatalmazási törvénybe egy rendelkezést, hogy a kibocsátandó rendelkezéseket a birodalmi gyűlés bizottságának előzetes hozzájárulásától kell függővé tenni. A kormány hozzájárul az ellenőrző bizottság felállításához, még akkor is, ha annak csak tanácsadó funkciói lesznek. A szocialisták erre a kijelentésre elliatározták, hogy a felhatalmazási törvényt megszavazzák. Ezek szövegétől függ.

Amerikai repülő a föld körül. Budapestre táviratozzák: Brentano, az Egyesült Államok budapesti követe meglátogatta Daruváry külügyminisztert és informálta az amerikai repülő expedícióról a föld körülpilésért irányuló tervéről. Egyben engedélyt kért a magyar kormánytól, hogy az aeroplánok Magyarországon átrepülhessenek és hogy Budapestben leszállhassanak.

Működik a Vezuv. Nápolyból táviratozzák: A Vezuv ismét erősen működik. A lakosság körében óriási pánik ütött ki. A Vezuv obszervatórium megfigyelő híreket ad le, de ennek dacára a lakosság nagyon nyugtalan és elkészült a menekülésre.

Karácsonyi fényképek izléses, művészi kivitelben Nagy Géza fényképészeti műtermében naponta állandóan, valamint színi karácsonyi arándék céljából szolgáló aquarel festmények, pasztellek és fényképutáni nagy fényképek készülnek. Műterem megyeházzal szemben.

Öngyilkos nagykereskedő. Hering Samu ismert temesvári nagykereskedő, aki a jugendorfi szanatóriumban kezelte súlyos idegbaját, ma vissza akart térni Temesvárra. A jugendorfi vasúti állomáson várakozott a vonat érkezésére, amellyel Temesvárra kellett volna utaznia. A vonatra való várakozás közben, valójában egy súlyosabb idegrohama következtében, előrántotta revolverét és agyonlőtte magát. A tragikus végű nagykereskedő negyvennyolc éves volt.

Szerencsétlenül járt munkás. Robics József 24 éves munkás ma délelőtt a temesvári Bisztra fakeskedés telepén fűrészfűrész foglalkozkodott. Közben a karja a fűrészgépbe került, amely a jobb kezét levágta. A szerencsétlenül járt embert beszállították a Bega-szanatóriumba.

Az aradi rendőrség közlése. Az aradi államrendőrség utlevél-osztálya tudomására hozza a közönségnek, hogy erkölcsi bizonyítványok és utlevelek ügyében kizárólag délután 1 és 2 óra között áll az érdekeltek rendelkezésére.

Poloskairtó Lovasnak porszivő gépe megérkezett Str. Oltuz 111.

rint a felhatalmazási törvénynek kétharmad többsége biztosítva van.

Párisból táviratozzák: A Külügyminisztérium közli, hogy Degoutte parancsnokló francia tábornok javaslatára a francia és a belga kormányok elhatározták, hogy megkegyelmezési intézkedéseket tesznek a kiutasított és elítélt német személyiségek javára.

Rómából táviratozzák: A Volta távirati iroda jelentése szerint pén teken nevezik ki a német fizetőképesség megállapítására, a külföldre menekült tőkék felkutatására és a német pénzügyek szanálására hivatott szakértőbizottságok tagjait.

Összeesett egy lakástalan öreg ember. Ma reggel egy eszméletlen öreg embert találta Aradon a Piata lencu Avram (Szabadság-terem). Az előhívott mentők a közpórházba vitték. Csakhamar vízsznyerte eszméletét és elmondotta, hogy Saboc Mátyásnak hívják, pécskai illetőségű. Nem volt lakása és az uccán a hidegtől és a gyengeségtől összeesett. A szegényházba szállították.

Aradi rendőri hírek. Popovits Teofil aradi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásából 13 ezer 250 lejt elloptak. Chera János Piata Luther (Luther tér) 3. szám alatti lakostól 600 lejt értékű rézklincset loptak. Sztojanovits György 2000 lejt tartalmazó tárcáját egy zsebtolvaj ellopta. A rendőrség megindította a nyomozást.

Lezuhant a pincébe. Ma délelőtt fél tízenegykor Szabadi Mihály a temesvár-józsefvárosi Friedrich féle géngyár telepén dolgozott. Véletlenül megcsuszott és lezuhant a pincébe. Szabadi súlyos belső sérüléseket és kulescsonttörést szenvedett. Beszállították a Bega szanatóriumba.

Tutankhamen felesége.

(Újból megkezdik az egyiptomi királysírok felnyitását.)

Még élénk emlékezetben van az egyiptomi királysírok szenzációs felfedezése, amelynek megvalósulása lord Carnarvon érdeme és amelyeket barátjával és munkatársával, Howard Cartellel ásott ki és vizsgált át. A munkálatok csupán az ugynevezett koporsós kamra felnyitásáig tartottak csupán, mert köztudomás szerint Carnarvont megcsípte egy légy és ennek következtében meg is halt. Cartell lett az utódja. A további munkálatokat tekintettel az előrehaladott idegen szezonra, beszüntették. Most azonban ismét új érdeklődés homlokterében kerülnek az ásások. Cartell ismét megkezdte az újabb ásásokat és ezzel kapcsolatosan könyvet bocsát a nagy nyilvánosság elé. Könyvében különösen érdemes az

amit Tutankhamen feleségéről ír.

A kriptá csendes női lakóját Angliésenamennek hívják, tizenkét-tizenhét éves lehetett, amikor férjét eltemette. Egy hölgy: tele energiával. A gondolat, hogy magas állását egy más fogja örökölni, elviselhetetlen volt a számára és igyekezett szembekerülni a sorssal. Nyomban férjének halála után a hittiták királyához fordult és a következő levelet intézte a királyhoz:

— Az uram meghalt. De azt mondták, neked felnőtt fiaid vannak. Küldj egyet közülük, férjem, mert avatom őt és ő lesz Egyiptom királya.

Szerencsétlenségére a hittitá fejedelem nem nagyon szívelt és előbb információkat akart szerezni a Tutankhamen halálával beállott egyiptomi belpolitikai krízisről. Amikor azután elhatározta, hogy egyik fiát Egyiptomba küldi, már késő volt. Új király lépett Egyiptom trónjára, aki nem vona kodott Angliésenamennek büszke terveit keresztezni.

Közzgazdaság.

A bécsi tavaszi nemzetközi mintavásár. A kereskedelmi és iparkamara közli: Az 1924. március 9—15. napjain tartandó bécsi tavaszi nemzetközi mintavásáron résztvenni szándékozók a vásáron kiállítandó cikkek bejelentésére szolgáló lapokat a Kereskedelmi Kamaránál kaphatják a hivatalos órák alatt.

Amerikai kölcsönajánlat Romániának. Bucurestiből jelentik: Csütörtökön, vagy pénteken a fővárosba érkezik egy amerikai konzorcium delegációja, amely a főváros számára nagyobb kölcsön folyósítását ajánlotta fel. Miután az előleges tárgyalások kedvező mederben folytak le, a küldöttség ideérkezésének a kölcsönfolyósítás módjaitának végleges megállapításával van összefüggésben.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (December 5.) Francia frank 11.50, svájci frank 36, dollár 198, dinár 2.30, szokol 5.8, lira 8.80, angol font 880, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0028.50. — Kifizetések: Budapest külföldi 100, belföldi 180, Bécs 360, Prága 5.85, Zürich 34.50, Milano 8.70, London 8.70, Páris 10.80, Newyork 198, Belgrád 2.40.

Temesvári valutaárak. (Dec. 5.) Newyork 197, dollár 199, London 856, angol font 850, Páris 10.65, francia frank 10.55, Zürich 34.30, svájci frank 34.50, Prága 5.75, szokol 5.75, Milano 8.50, lira 8.80, Belgrád külföldi 2.30, belföldi 2.20, dinár 2.15. Budapest külföldi 86, belföldi 165, magyar korona 150, Bécs 360, osztrák korona 380.

Bucuresti tőzsdézár. (Dec. 5.) Kifizetések: Páris 10.25, London 831, Newyork 194, Milano 8.40, Zürich 33.90, Bécs 0.0028, Prága 5.70, Budapest 115. — Valu

ták: Napoleon 760, léva 1.40, török lira 1.20, angol font 870, francia frank 11.50, svájci frank 35, lira 8.80, drachma 3.40, dinár 2.30, dollár 200, lengyel marka 0.00080, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0065, szokol 5.80.

Zürichi nyitás. (December 5.) Amsterdam 217.87.50, Newyork 573.50, London 2499.50, Páris 30.87.50, Prága 16.75, Budapest 0.0305, Belgrád 6.45, Bucuresti 2.92.50, Bécs 0.008050.

Zürichi zár. (December 5.) Berlin 140, Amsterdam 218, Newyork 573.25, London 2499, Páris 30.85, Milano 24.85, Prága 16.80, Budapest 0.0305, Belgrád 6.50, Bucuresti 2.95, Bécs 0.008050.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (December 5.) Napoleon 68800, Belgrád 225—239, Bucuresti 708—727, London 87200—91600, angol font 87500—91900, Milano 890—945, lira 900—955, Newyork 20.050—21.150, Páris 10.05—11.71, francia frank 585—629, Prága 11.20—11.86, Varsó 0.25—35, osztrák korona 28.25—30.45.

Budapesti értéktőzsdézár. (December 5.) Magyar Hitel 585.000, Osztrák Hitel 143.000, Salgó 590.000, Rima 96.000, Ganz, Danubius 4.900.000, Köszén 2.350.000, Kereskedelmi Bank 1.190.000, Schlick 102.000, Cukor 2.800.000, Pesti Hazai Takarékpénztár 3.950.000, Csáky 26.000.

Gróf Károlyi memoriai

előjegyezhetők Kelet hírlapirodában

Szerkesztői üzenet.

Mire jó a sóhiány. Névtelenül beküldött panaszokat nem közölhetünk.

A szerkesztésért felelősen: KÓCSY JENŐ felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTTER.

E rovat alatt közlötökért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, i. t. barátainkat és üzletfeleinket, hogy a „Dácia” kávéházat a mai napon átvettük és azt tovább vezetjük. Előzékeny és pontos kiszolgálást személyünk garantálja. Szives támogatást kérve, vagyunk kiváló tisztelettel 7031

LEIPNICKER ANDOR és ZSÉDELY ISTVÁN.

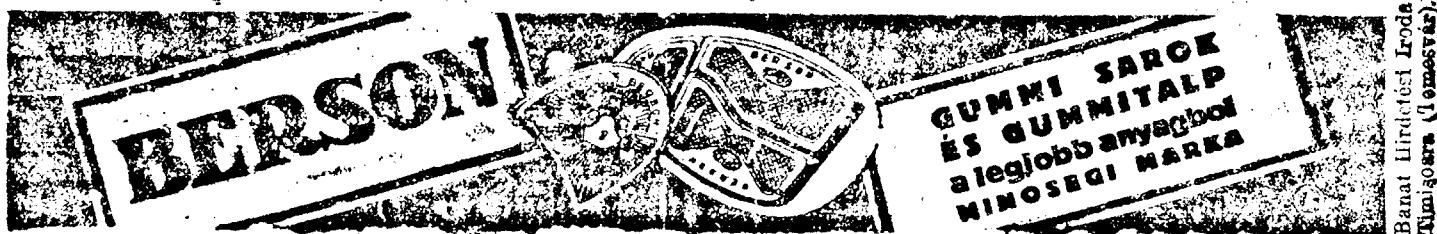
ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni összes üzletfeleinket, hogy Muntean Victor az „Argus” ügyvétségi társas vállalatból a mai napon barátságos uton megvált.

Tisztelettel 1341

SERE M.

az „Argus” ügyvétségi tulajdonosa.

Grallert J. és Fiaóra és ékszerüzletében
Arad, Bulevard Regina Maria 8. (22.)**karácsonyi és újévi**

ajándékok

ezüsttárgyak 18.—, aranytárgyak 130.—
lejtől feljebb. 7030Régi arany és ezüsttárgyak és minden-
féle drágakő legjobban beszerzési és el-
adási forrása.**T á r s**kerestetik (activ vagy csendes)
5—600.000 lejel egész ERDÉLY
területén jól bevezetett gyári
üzem kibővítéséhez. :: ::Ajánlatok „BIZTOS ALAP” jellegre
H A Á S Z -ügynökséghez küldendők.
Str. Romanului 5. (Zrinyi-u.) 13548

TELEFON: 964.

Elsőrendű gázkoks**SCHAAR & HÁMORY**
cégnél kapható. 215

Rudvas Kg-ként 9.50.

após, gömbölyű és négyzet. Vasgeren-
dők minden méretben. Olom minden
mennyiségben
Dautsch Jacob
Timisoara gyár. Str. Dacilor 56. Telef. 601

A címre tessék figyelni!

Timisoara, Gyárvaros, Fő-utca 38.

szám alatt
van
Kiss Sándor
urfi fehérnemű készítő vállalat, ahol mér-
ték után a legkényesebb igényeket kielé-
gítő fehérneműket készít, raktáron van a
legdivatosabb és legfinomabb áru is, utol-
érhetetlen olcsó árak mellett, hogy min-
denki meggyőződjék, elegendő egy próba-
rendelés vagy vétel. 191**Magyarországon**40 magyar hold prima
szántóföldemet
eladnám vagy itteniért
elcseserélném. 6896**Schwarz József,**
Gesenova-veche. :: Telefon 2. szám.**Használt ólom**

megvételre kerestetik.

Benzinmotoroknagy raktár német gyártmányu benzin moto-
rokban 3 lóerőtől 16 lóerőig olcsón beszerezhető 7022**FRATII BURZA vaskereskedőnél,**

Arad, Bulv. Reg. Ferdinand 23. (Boros Béni-tér) I. Telefon 604.

Kérjük a kirakati áraink megtekintését.

Olcsó karácsonyi cipővásár!Értesítjük a n. é. közönséget, hogy
központi igazgatóságunk engedélye
alapján dec. 1-től rövid ideig raktár
készleteinket szabott gyári árainkból
10% engedménnyel árusítjuk.**HUNGÁRIA cipőgyár Rt. aradi fiókja**

Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 17. sz.

14315

A legszebb bál és estélyi cipők!

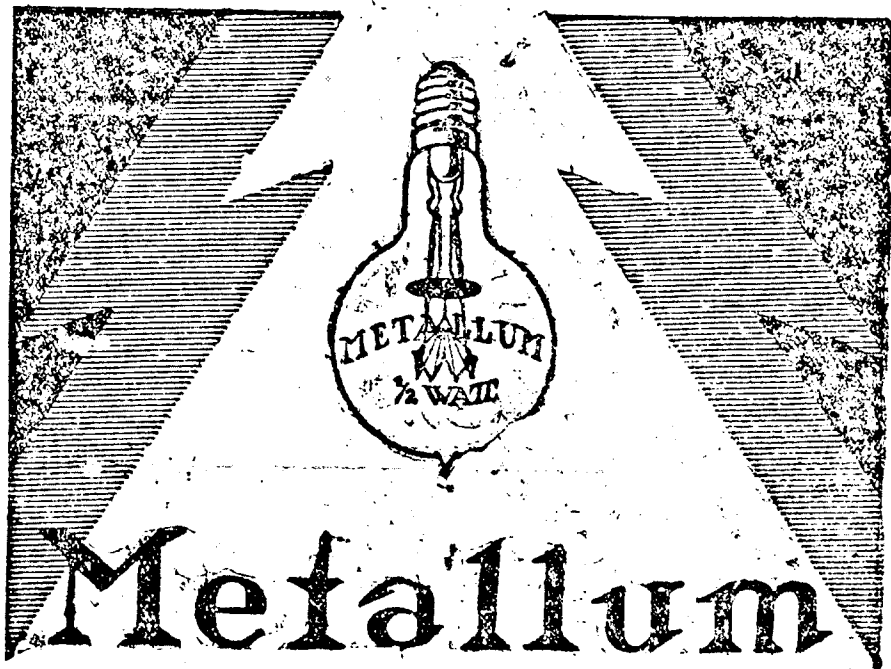
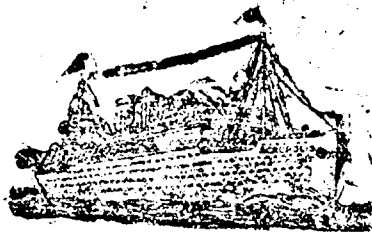
Házassulandók!21 éves, szőke hajú, magas, elvált ur-
asszony saját lakással és 400.000 Lej
vagyonnal, 28 éves özv., barna hajú 8
éves kis leánnyal, 150 hold földbirtok és
saját ház, 29 éves gépész-mérnök, 34
éves orvos, 39 éves főkönyvelő a számos
izr. és keresztény tisztviselő, valamint
önálló kereskedők és iparosok, házassá-
g céljából ismeretséget keresnek. —
Discret és gyors felvilágosítást ad:

Fix általános kereskedelmi iroda

Timisoara, Fabrica, Strada Cogelniceanu
(Indoház-utca) 16. sz. 164Tisztít, frissít, felüdít
Szeplőt tüntet, bőrt puhít
Az arebort megfehériti**Kaiser-Borax**

A valódi.

III-13675

Holland Királyi LloydFőképviselet Ro-
mánia részére: CUNARD LINE S. A. R.Legkényelmesebb
utazás és kitérő
élelmzés minden
osztályon. Rend-
szeres forgalom
és összeköttetés
Romániával.közvetlen forgalom:
Amsterdamon át
Brazíliába, Argen-
tiniába, Uruguay
és az összes Dél-
amerikai ál-
lamokba.

Földművesek kik Brazíliába kivándorolnak,

pontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanígy más utasok
az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes
prospektust kívánatra készséggel küldünk. 5881

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timisoara, III. Bulv. Carol
(Hunyadi-u.) 40. Telef. 20-09**Az „Orient” divatáruházban Arad,**Bulevardul Regina Maria No. 18
Str. Alexandri (Salacz-u.) sarok

Az összes raktáron levő férfi és női szövetek, selymek és harisnyák a karácsonyi vásár alkalmával

5, 10 és 15%-a olcsóbban lesznek kiárusítva. 701a

Cénnagyári lerakat!A Societa Italiana Cucirini
céna- és fonalárak gyára**Soltész Tibor**romániai vezérképviselője. — Csak
viszonteladók részére.

Nagy Karácsonyi Vásár női és leányka
 ∞ felöltő és ruhákban ∞

JULIU PLESZ GYULA

oégnél, ARAD, Str. Cofonei Pirtol (Vörösmarty-u.) 3., a színház
 hátsó bejáratával szemben. Nagy ocassió. Mélyen
 leszállított árak. Kérem a címre figyelni! 18840

Csodaszép **Karácsonyi diszek** mesés választék-
 osillogó **Mercedesnél**, ban szerezhethők be

Arad, Bulv. Reg. Ferdinand (József-hoz-ut) 6. Vízszintel-
 adóknak árendérmény

Apró hirdetések.

Levelezés.

LEVELE VÁN: „Fivált asszony”, „Szere-
 ny”, „K. D. 500”-nak az Aradi Köz-
 löny kiadójában. Kérjük átvenni. 7029

Alkalmazás.

UJSÁGELÁRUSÍTÓ vidékre kedvező
 feltételek mellett azonnal felvétetik. Aki
 hírlapeladással már foglalkozott, előny-
 ben részesül. Cím az Aradi Közlöny ki-
 adójában. 400

PÉNZTÁROSI, vagy elárúsítónői állást
 keres románul, németül beszélő nő. Cím
 Wallinger hirdetőjében Arad. 14166

PERFEKT szakácsnőt és szobaleányt
 keresek azonnali, vagy későbbi belépés-
 re. Arad, Strada Ghiza Birta (Varjassy
 József-utca) 14-22. 6997

KERESEK azonnala, vagy december
 15-ikére becsületes, feltétlen tiszta min-
 denes leányt szakácsné, szobaleány mel-
 lé. Jelentkezni lehet délután 4-5-ig.
 Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 14170

EGY mindenek szakácsné felvétetik.
 Cím Arad, Str. Muciu Scevola 30. 7023

KÖNYVELŐI állást keres érettségizett
 fiatal ember. Választ kér „Könyvelő” jel-
 lő alatt az Aradi Közlöny kiadói hiva-
 talában. 7018

KIFUTÓ FIUK felvétetnek az „Orient”
 divatruházban Arad. 7025

VÁRRÁST vállalkozók lakásomon. Özv.
 Lakatos Zsigmondné Arad, Str. Blandu-
 sei (Közép-utca) 9-17. 7027

Lakás.

IDŐSEBB uriember részére egy világos
 szép uccai szoba kiadó. Bővebbet dr.
 Müller ügyvéd Arad, Bály, Regele Fer-
 dinand (Poros Béni-tér). 7010

BUTOROZOTT szoba kiadó. Arad,
 Bulev. Regele Ferdinand 31. Értésítés
 házmesternél. 7026

Vétel és eladás.

EZÜST és disztárgyak, ezüst kanalak,
 arany és ezüst karcsatt órák, arany
 órák, gyűrű, kézimunkák, szirma író-
 asztalszönyeg, finom damaszt asztal-
 műek, lenvászon párnahuzatok, szörme
 bőrk, perzsa és silskin kabátok, ebédő,
 leányszoba, tükrök, illesztés, butorok,
 stb. eladó. Arad, Strada Consistorului
 12. (Batthyány-u. 23.) I. em. jobb. 1000

JÓ zongora 6000 lejért eladó. Cím az
 Aradi Közlöny kiadói hiva-
 talában. 7034

BABAPÁRÓKÁK gyönyörű kivitelben,
 minden nagyságban kaphatók Fischer
 modern hajmunka vállalatánál Arad,
 Str. Mărăsești 24. (Kossuth-u. 58.) 6914

EZÜST és disztárgyakat, szönyegeket,
 antik dolgokat, háztartási cikkeket, fe-
 hértárgyakat, butorokat, bizományba ve-
 zek. eladó. Arad, Strada Consistorului 12.
 (Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

ÉVTIZEDES nagy iparvállalat központ-
 ban, telekkel, teljes felszereléssel, csa-
 ládi körülmények miatt román vevőnek
 mással millióért eladó. Felvilágosítást ad
 Lloyd Express Cluj. 6978

ELADÓ fűtőszelző benzin-motor 6 HP.
 üzemképes, 25.000 lejért. Arad, Bulev.
 Regele Ferdinand I. No. 3-5. házfel-
 ügyelőnél. 7028

ZONGORA, kezdőknek alkalmas. 6000
 lejért eladó. Cím Wallinger hirdetőjében
 Arad. 14170

RÉZAGY ÉS ÉJELISZEKRÉNY EL-
 ADÓ. Megtekinthető Eiser Sándor és
 Társa cégnél Arad, Strada Bratlanu,
 Minorita-palota. 7021

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
 és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
 tárgyakat, perzsa és szirmaszönyege-
 ket, egész gyűjteményeket a legmaga-
 sabb árban vásárol a Salon Artistique
 Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer
 Eliz-palota.) 11895

ANTIK BUTOROK, modern és régi fest-
 mények, perzsa szönyegek, műtárgyak,
 antik üveg és porcellán tárgyak állandó
 vétele és eladása. Vidéki meghívásra
 kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak
 megjelölésével Szépművészeti Szalon
 Arad Ortutay-palota címre küldendők.
 13573

LÁMPAERNYÓ különlegességek, bécsi
 modellek, „Favorit” Iparművészeti Sa-
 lon Arad, Strada Mărăsești 10. (volt
 Kossuth-utca 64.) 7094

HA olcsón és elegánsan akar berendez-
 kedni, vegyen antik butort Salon Artis-
 tic-ben. Arad, Bulev. Regina Maria (An-
 drássi-tér) 20. 6939

EGY hizott sertés eladó. Arad, Strada
 Ecaterina Teodoriu (Helm Domokos-
 utca) 3. 7036

PIANINOT, zongorát veszek. Salon Ar-
 tistic Arad, Bulev. Regina Maria (An-
 drássi-tér) 20. 6938

ÉLŐHAL kapható csütörtök reggeltől
 Luttwak József cégnél Arad, Calea Ba-
 natului. 7017

Ingatlan.

MODERN ház 3 szobás lakással, nagy
 telekkel eladó. Cím az Aradi Közlöny
 kiadói hiva-
 talában. 6962

VIZIMÁLOM 2 járáttal, modern épület-
 tel, 5 nagyközség között. — Hengerma-
 lom 5 járáttal, sertés hizaldával jutá-
 nyosan eladók. Bővebbet Argus-iroda-
 ban Arad, Strada Eminescu (Deák Fe-
 renc-utca) 1. 13423

ARAD, STR. OITUZ 118. számú ház
 gyümölcsös telekkel szabad kézből el-
 adó. Értekezni ugvanott. 7033

Oktatás.

OKTATÁST ad bármely tantárgyból,
 angolból is, nagyképzetségi tanár. Cím
 Kerpelnél Arad. 7024

ELEMISTA gyenge tanulók oktatását
 jutányosan vállalom. Bitter Mariska
 Arad, Piața Catedralei 6a) sz. (Tököl-
 tér.) 7019

Ellátás.

ABONÁNSOK jutányos árért kapnak iz-
 letes házikosztot „Vadember” vendég-
 lőjében Arad. 14170

Különléle.

ELVESZETT EGY BOT hajlított fogó-
 val, a bot körül lapított széles rézlapon
 a tulajdonos neve vékony írott betűkkel
 bevésve. Kedves emlék lévén, illő jutu-
 lomban részesül az, aki beadja az Aradi
 Közlöny kiadói hiva-
 talában. 600

Déltáni és estélyi ruhák

Bundák,

Feküremek,

Szőrmék

a leggyezyerűbbtől a legfinomabb kivitelig

Kolzer

divatruházában, 13961

Budapest, IV., Kossuth Sajos-u. 9.

Az orvos tudomány legújabb
ANTISIPHILITICUMA
 a Tosse-gyár Bismogenolja Bis-
 moluol Richter, Neosalvarsan, Sil-
 bersalvarsan, Neisilbersalvarsan,
 Trepol, Mercure colloidal Elec-
 trique Clin, Cyanmercurio salicy-
 late, Cyarsal, Intrazol, Huile grise
 Vigier, Hydrarg cianat, Solarson.
 Dr. Földes & Hehs, Arad.

Karácsonyi és ujévi ajándék
 u. m. arany, ezüst, khinaezüst és órák
olcsón 216
Friedmann Testvérek
 Timisoara, Belv. Meroy-utca 3.
 Vezek aranyat, ezüstöt briliánskövet
 legmagasabb áron.

No. G. 5300-2-1923.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Pe baza deciziei judecatoriei de
 ocol Arad, No. de mai sus, butoale de
 lemngreble și lazi cuprinse în favorul
 lui Deak Andreas pentru suma de lei
 2000 capital, interese de 5% delă 5.
 August 1922. spese stabilite până în pre-
 sent în suma de lei 1502 se vor vinde la
 licitație publică în Arad Str. Soarelui
 No. 3. în ziua de 7. Decembrie 1923. d.
 m. la orele 3.

Aceasta licitație se va ține și în fa-
 vorul lui Reier Etelea. 7032
 Arad, la 17. Noembrie 1923.

Ciupuliga,

exec. judec regesc.

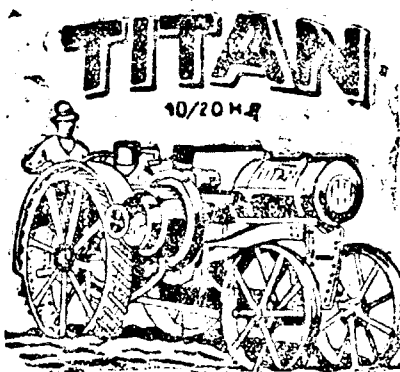
A jelenkor legjobban bevált
szántógépe
 (traktor) az amerikai
International Harvester
Corporation

gyártmányu csépiésre, őrlés-
 re, vontatásra, fenyésésre
 egyaránt alkalmas. 14811

Vezérképviselő és bizományi raktár

Mezőgazdák Keresk. r. t. Arad.

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület.

Pyram
 NEMES-ANYAGOKBÓLKÉSZÜLT
 LEGJOBB-CIPŐTISZTÍTÓSZER.

Mikulás vásár megkezdődött a „Csokoládé Király”-nál

Arad, Str. Metianu (Förny-utca) 2. szdm alatt, ahol mint minden évben, úgy
 az idén is a legolcsóbb árban és legkülönbözőbb minőségben szerezhethi be szük-
 ségleteit. Szaloncukorkák, mint mindig, a legfinomabb minőségben. 6853

Olcsó takarmány gazdák részére. 50 bani egy kiló cukorrepaszelet (maláta) bármely állomásra szállítva Cím:
Guttmann Jenő Timisoara, Erzsébet-
 város, Rezső-utca 17.

Megrendelések felvételére minden községben megbízottak felvétetnek.

Megrendeléseket fölvesz a Jelzálog Hitelbank, a Ferdinand szálló mellett.

206

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat